

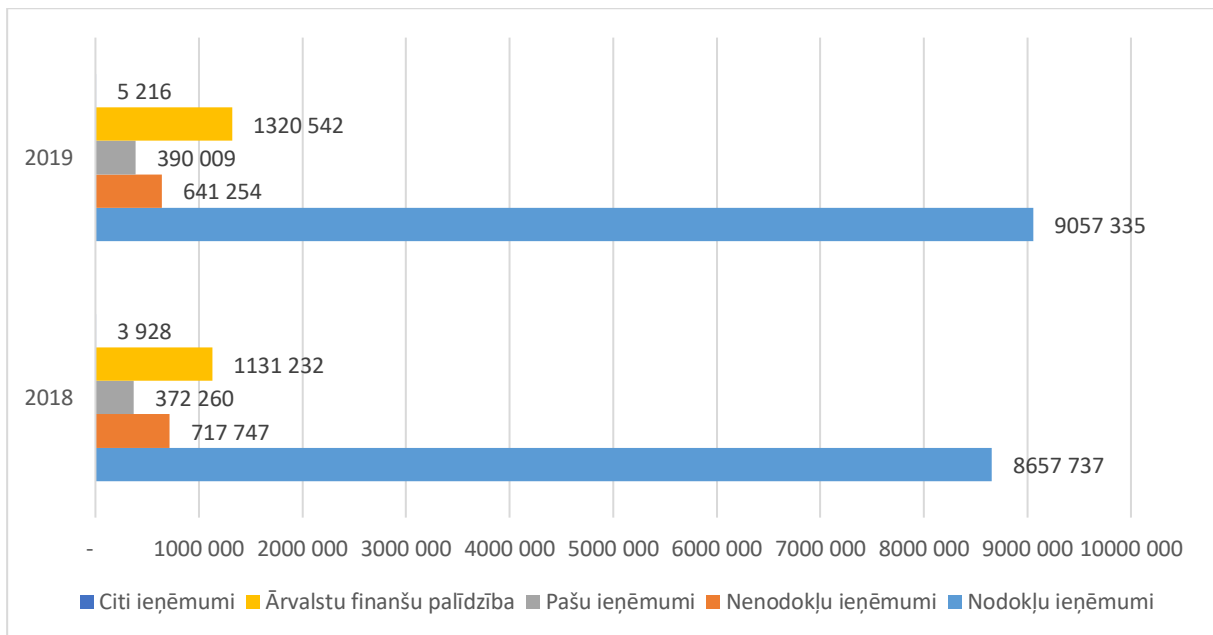
Fiskālās disciplīnas
padome

IEŅĒMUMI

2019.gadā konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi pieauga par 4,9% salīdzinot ar iepriekšējo gadu, sasniedzot 11,4 miljardus eiro. 2019.gada pēdējā ceturksnī ieņēmumi palielinājās par 10,1% salīdzinājumā ar 2018.gada attiecīgo ceturksni, un par 17,3% salīdzinājumā ar 2019.gada trešo ceturksni. Tomēr ievērojamais ienākumu pieaugums ceturtajā ceturksnī ir izskaidrojams ar ievērojamām ārvalstu finanšu palīdzības atmaksām, kā arī spēcīgajiem nodokļu ieņēmumiem ceturtajā ceturksnī, kas bija par 8,7% lielāki nekā 2018.gada attiecīgajā ceturksnī. 2019. gada ieņēmumus raksturo:

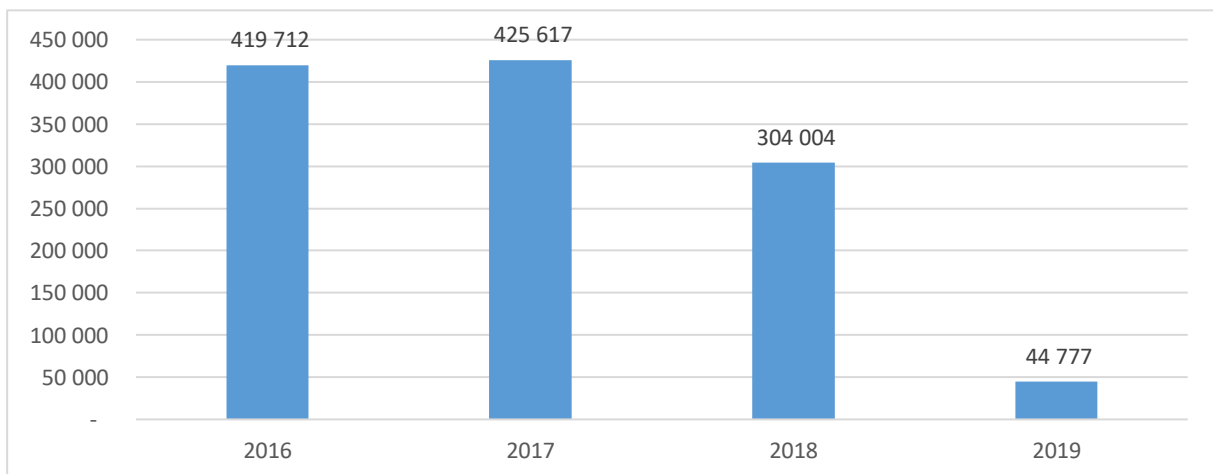
- Galvenais kopbudžeta ienākumu avots – **nodokļu ieņēmumi pieauga 2019.gadā par 4,6%;**
- Kopbudžeta nodokļu ieņēmumu **2019. gada plāns kopumā tika izpildīts par 100,2%,** lielā mērā pateicoties darbaspēka nodokļu labajiem ieņēmumiem;
- **IIN ieņēmumi** kopbudžetā **plānoto pārsniedza par 198,4 miljoniem eiro jeb 11,5%,** VSAOI 2019.gadā tika iekasētas par 70,9 miljoniem eiro jeb 2,5% virs plānotā;
- Neskatoties uz kopbudžeta nodokļu plāna izpildi, ir vairāki nozīmīgi nodokļi, kuru iekasēšanas plāns netika pilnībā izpildīts – UIN, AN, Muitas nodoklis, Dabas resursu nodoklis u.t.t.
- **ES struktūrfondu nauda gada laikā ir apgūta 1,3 miljardu eiro apmērā,** kas ir par 189,3 miljoniem eiro jeb **16,7% vairāk nekā 2018.gadā.**

Kopumā 2019. gadu varētu raksturot kā labu no konsolidētā kopbudžeta ienākumu aspekta, jo ieņēmumu apjoms sasniedza plānotos rādītājus neskatoties uz negatīviem apstākļiem: neplānotās, bet nepieciešamās akcīzes nodokļa samazināšanas stiprajam alkoholam no 1.jūlija, straujākas nekā tika prognozēta IKP sabremzēšanās, negatīviem ārējiem ekonomiskajiem un politiskajiem faktoriem.

1. attēls: Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi 2018. un 2019. gadā (tūkst. eiro). Avots: Valsts Kase

Turpinās kritums uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) iekasēšanā, kam ar 2018.gadu ir mainīta iekasēšanas bāze. 2019.gadā tika iekasēti tikai 44,8 miljoni eiro plānoto 201,8 miljonu vietā, tas ir tikai 22,2% no plānotā. FDP iepriekš norādīja uz riskiem par nodokļu bāzes sašaurināšanos nodokļu reformas īstenošanas rezultātā. Līdz ar 2019. gadu UIN iekasēšanā ir beidzies pārejas periods, kad uzņēmumi varēja atgūt iemaksātos avansus un izmaksāt dividendes pēc pirmsreformas kārtības. Līdz ar to FM plāno, ka UIN iekasēšanas apjomi atkal tuvosies iepriekšējiem līmeņiem- 2020.gada budžeta likumā ir plānoti 261 miljonu eiro ieņēmumi no UIN.

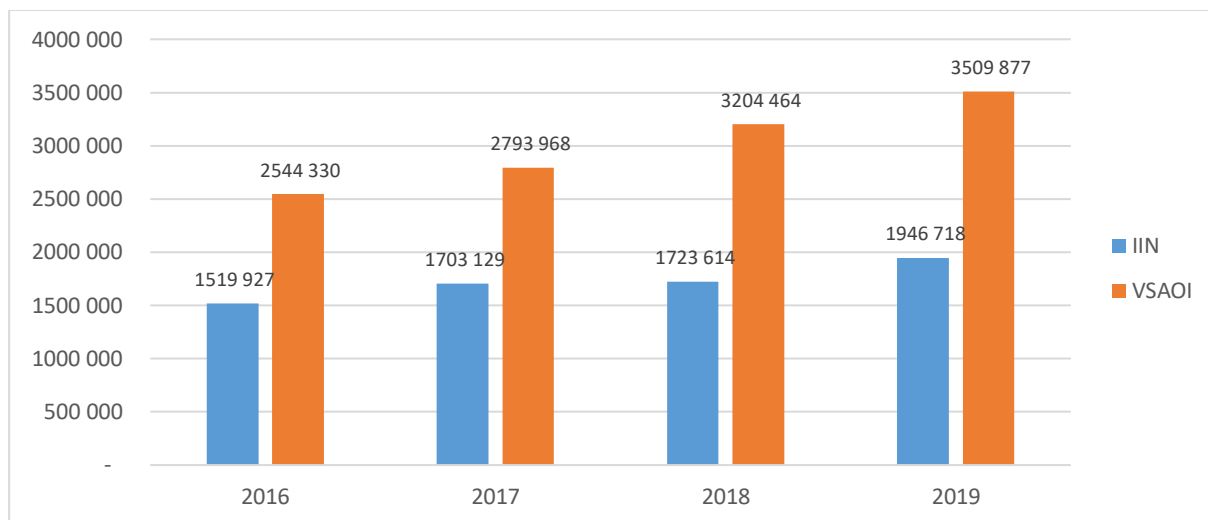

2. attēls: Uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumi (tūkst. eiro). Avots: VID

Pēc salīdzinoši vāja trešā ceturkšņa, pievienotās vērtības nodoklis (PVN) labi iekasējās 2019.gada 4. ceturksnī, iekasētā nodokļa apjomam pārsniedzot iepriekšējā gada attiecīgā periodā apjomu par 8,0%. Kopumā 2019.gadā tika iekasēti 2,6 miljardi eiro, tas ir par 7,8% vairāk nekā 2018.gadā, izpildot PVN iekasēšanas plānu par 100%. PVN ir nozīmīgākais nodokļu ienākumu avots, jo nodrošina ap 29% no visiem nodokļu ieņēmumiem (ieskaitot VSAOI).

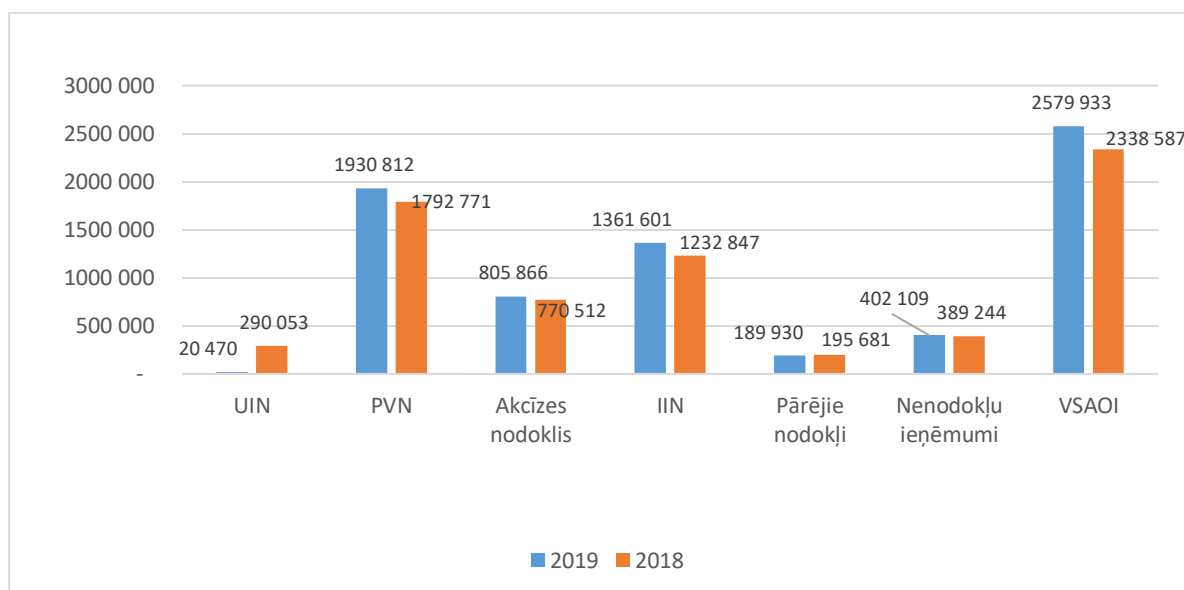
Kā jau tika gaidīts, arī akcīzes nodokļa (AN) iekasēšana nedaudz sabremzējās 2019.gadā - lai arī iekasētie 1,06 miljardi eiro ir par 3,4% vairāk nekā gadu iepriekš, nodokļa iekasēšanas plāns tika izpildīts tikai par 95,1%.

Turpina strauji pieaugt iekasētās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI). 2019.gadā VSAOI iemaksas (ieskaitot fondētās pensijas) pieauga par 9,5% salīdzinājumā ar 2018.gadu sasniedzot 3,5 miljardus eiro. Arī ar VSAOI saistītā iedzīvotāju ienākumu nodokļa (IIN) ieņēmumu pieaugums 2019.gadā bija 12,9%, sasniedzot 1,9 miljardus eiro.

3. attēls: VSAOI (ieskaitot fondētās pensijas) un IIN ieņēmumi 2016-2019 gados (tūkst. eiro). Avots: VID

Kopumā 2019.gadā VID administrēja ieņēmumus 9,9 miljardu apmērā, kas ir par 4% vairāk kā 2018. gadā.

4. attēls: VID administrētie ieņēmumi 2019.gadā (tūkst. eiro). Avots: VID

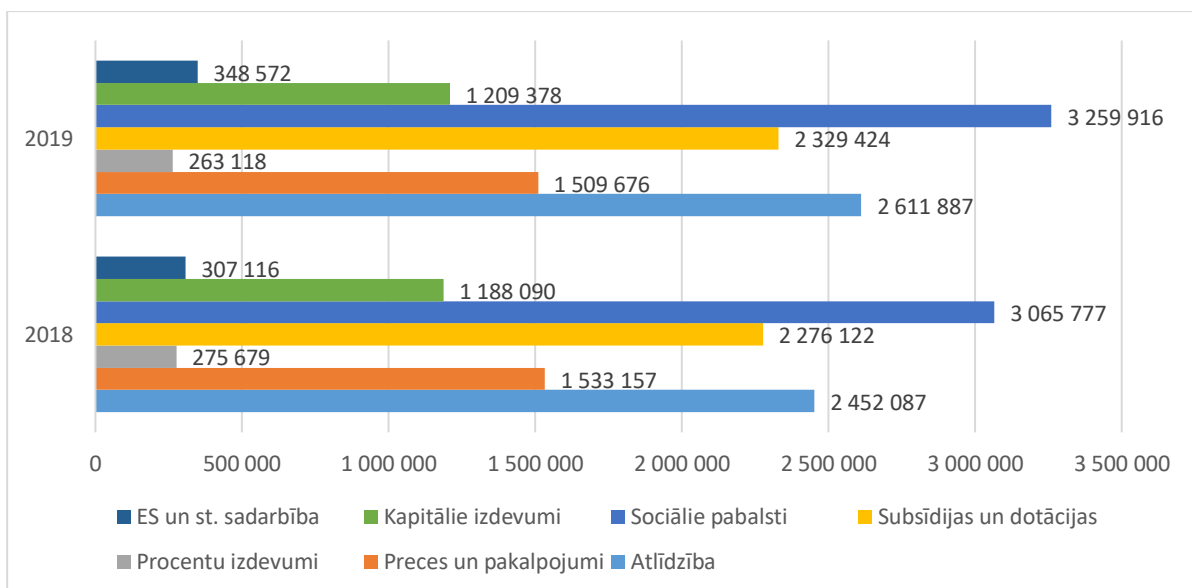
	2019	2019 plāns	izpilde (%)
UIN	44,8	201,8	22,2
PVN	2 648,3	2 648,4	100,0
Akcīzes nodoklis	1 064,1	1 118,9	95,1
IIN	1 946,7	1 731,2	112,5
Pārējie nodokļi	238,8	264,2	90,4
Nenodokļu ieņēmumi	463,6	448,5	103,4
VSAOI	3 509,9	3 406,0	103,1
Kopā	9 916,2	9 818,9	101,0

1.tabula: VID administrēto ieņēmumu plāns uz tā izpilde 2019.gadā (tūkst. eiro). Avots: VID

IZDEVUMI

2019.gadā konsolidētā kopbudžeta izdevumi pieauga par 3,9%, sasniedzot 11,5 miljardus eiro. 2019.gada ceturtajā ceturksnī valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumi pieauga tikai par 0,2% salīdzinājumā ar 2018.gada pēdējo ceturksni. Šī gada izdevumus raksturo:

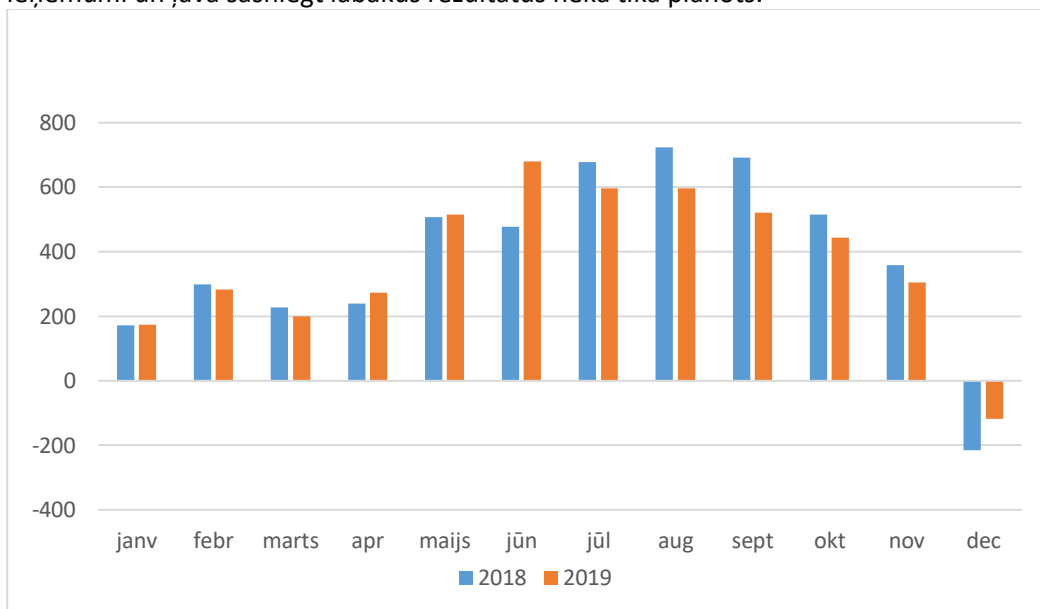
- Procentuāli **lielākais īpatsvars** valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumos ir **sociālajiem pabalstiem ap 28%**, kas 2019.gadā pieauga par 6,3%,
- Otrs nozīmīgākais izdevumu postenis **atlīdzība, kura īpatsvars ir ap 23%**, kas 2019.gadā pieauga par 6,5%
- **Kapitālie izdevumi pieauga tikai par 1,2% 2019.gadā,**
- Gada griezumā **visstraujāk pieauga iemaksas ES budžetā un starptautiskā sadarbība ap 13,5%**. Tomēr šo izdevumu procentuālā daļa konsolidētā kopbudžeta izdevumos ir salīdzinoši neliela – ap 3%,
- **Procentu izdevumi** ir samazinājusies 2019.gada valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumos - par 4,6%.

5. attēls: Konsolidētā kopbudžeta izdevumi 2018. un 2019.gadā (tūkst. eiro). Avots: Valsts Kase

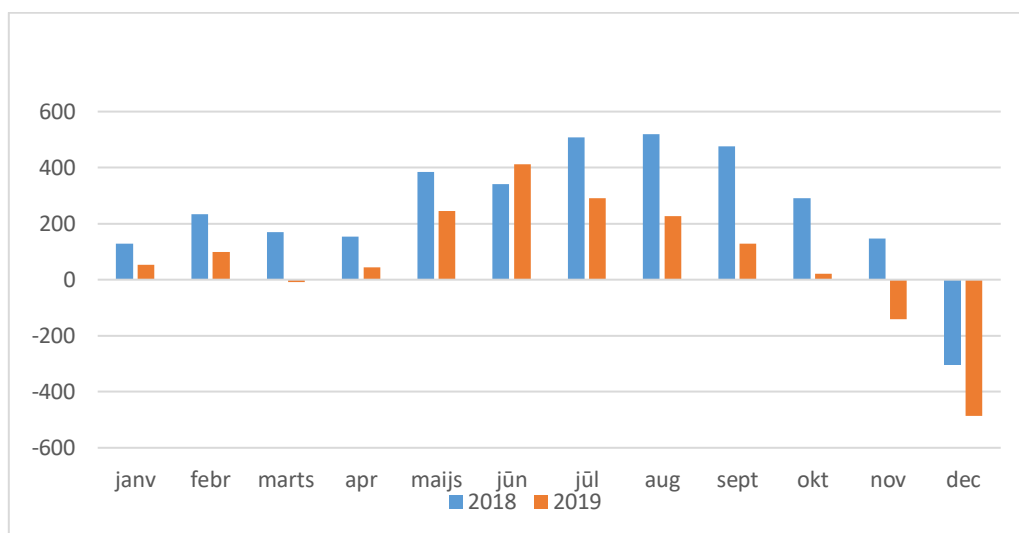
BILANCES

2019.gadā Valsts konsolidētajā kopbudžetā ir bijis 117,6 miljonu eiro deficīts, kas ir par 97,5 miljoniem eiro mazāk kā 2018. gadā, un par 153,5 miljoniem mazāk nekā prognozēts likumā "Par valsts budžetu 2019. gadam". Pozitīvāka kopbudžeta bilance skaidrojama ar lielākiem ārvalstu finanšu palīdzības (ĀFP) ieņēmumiem (par 178,3 miljoniem eiro vairāk kā budžetā) un pozitīvāku pašvaldību budžeta bilanci (par 111,6 miljoniem pozitīvāka bilance nekā budžetā). Lai arī sākot no jūlija 2019. gada konsolidētā kopbudžeta bilance attīstījās sliktāk nekā 2018.gadā, spēcīgi nodokļu un ĀFP ieņēmumi un ļāva sasniegt labākus rezultātus nekā tika plānots.

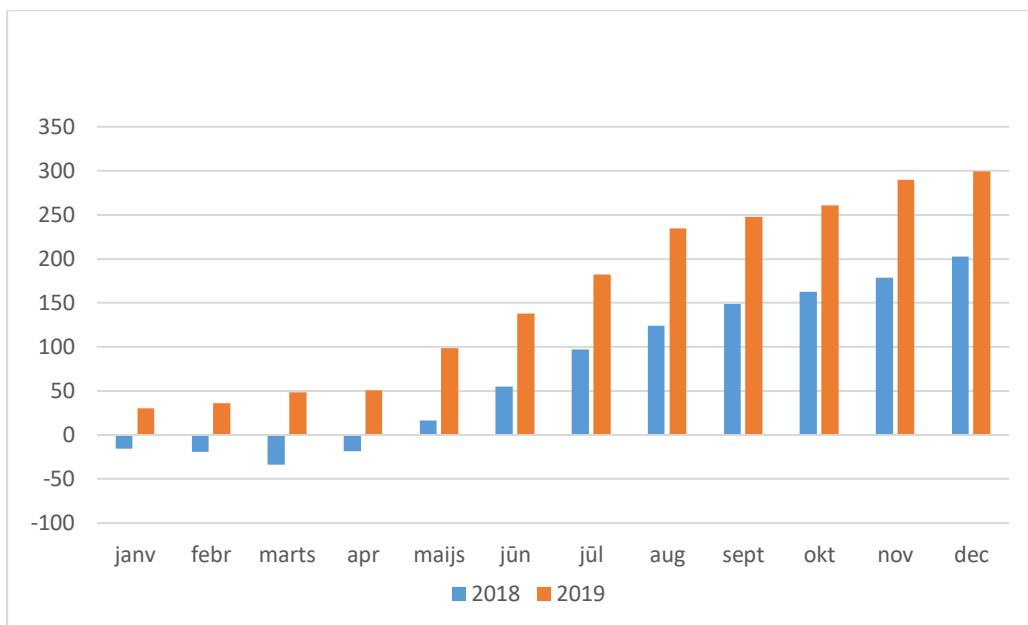
6. attēls: Konsolidētā kopbudžeta bilance (milj. eiro) uzkrātās vērtības mēneša beigās. Avots: Valsts Kase

2019.gada 3. ceturksnī sākās valsts pamatbudžeta bilances pasliktināšanās tendence, kas lielā mērā saistās ar vājākiem kā plānojamās nodokļu ieņēmumiem.

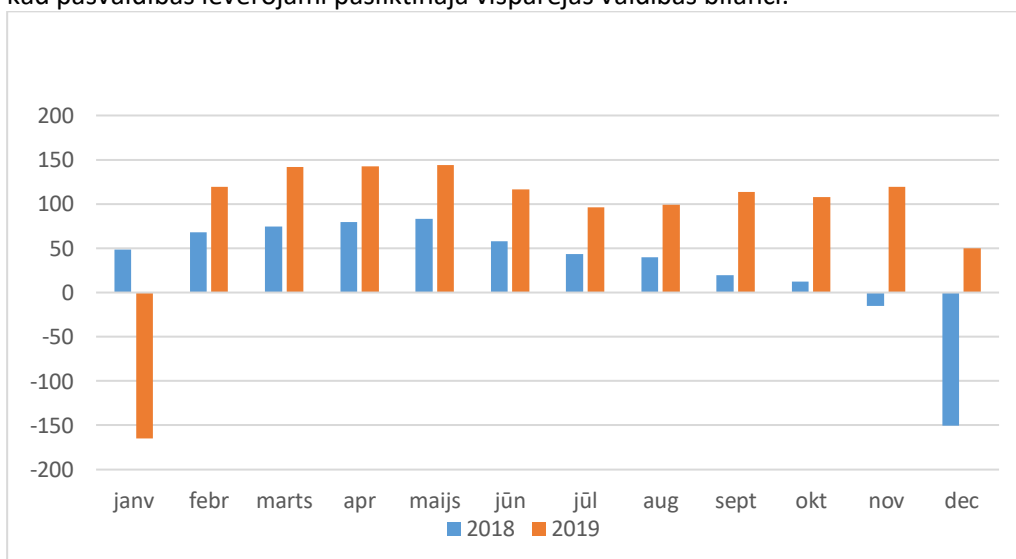
7. attēls: Valsts pamatbudžeta bilance (milj. eiro) uzkrātās vērtības mēneša beigās. Avots: Valsts Kase

Toties strauji pieaugošo algu dēļ uzlabojās speciālā budžeta bilance, kas gada beigās sasniedza 300 milj. eiro pārpalikumu- par 75,6 miljoniem lielāku nekā plānots.

8. attēls: Valsts speciālā budžeta bilance (milj. eiro) uzkrātās vērtības mēneša beigās. Avots: Valsts Kase

Kā jau tika pieminēts agrāk, patīkami pārsteidza pašvaldību budžeta bilance, gads noslēdzās ar 50,1 miljonu pārpalikumu, plānotā 61,4 miljonu deficīta vietā. Šāds rezultāts ir krasā pretstatā 2018.gadam, kad pašvaldības ievērojami pasliktināja vispārējās valdības bilanci.

9. attēls: Pašvaldību budžeta bilance (milj. eiro) uzkrātās vērtības mēneša beigās. Avots: Valsts Kase